

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA
mint felülvizsgálati bíróság

Gfv.IX.30.126/2009/4.szám

A Magyar Köztársaság Nevében !

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság dr. Gyalog András által képviselt felperesnek dr. Bősze László Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Bősze László ügyvéd) által képviselt alperes ellen vételár megfizetése iránt a Veszprém Megyei Bíróság előtt 1.G.40.017/2007. szám alatt indult és másodfokon a Győri Ítéltábla Gf.II.20.316/2007/24.szám alatti ítéletével befejezett perében az említett jogerős ítélet ellen az alperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a Győri Ítéltábla Gf.II.20.316/2007/24. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 nap alatt 69.200 (Hatvankilencezer-kettőszáz) forint felülvizsgálati perköltséget.

Ez ellen az ítélet ellen további jogorvoslatnak nincs helye.

I n d o k o l á s :

2005. júliusa és 2006. áprilisa között a felperes szóbeli megállapodás alapján falikövet és különböző frakciójú dolomitot szállított az alperesnek, majd e szállításokról 2006. május 4-én 6,799.453 Ft összegű, 2006. június 5-ei esedékességű számlát állított ki. A számlán nettó 450 Ft/to egységgel számolva bruttó 4,156.002 Ft-ban jelölte meg az összesen 7696,30 tonna falikő értékét.

A felperes keresetében egyrészt a fentebb írt számlára alapítottn az alperes 6,799.453 Ft és ennek kamataiban való marasztalását kérte, másrészt arra hivatkozással, hogy a fentieken túlmenően az alperes késedelmesen fizette meg a felperesnek a korábban leszállított kövek 13,419.497 Ft összegű vételárát, 1,156.297 Ft késedelmi kamatban is kérte az alperes marasztalását.

Az elsőfokú bíróság 4. sorszámú részítéletében 4,485.077 Ft tőke tekintetében marasztalta az alperest, mely összeg a 6,799.453 Ft megfizetésére irányuló kereseti kérelemből alperes által elismert összeggel volt azonos. E marasztalásnak az alperes 2007. április 18-án eleget tett.

Az elsőfokú bíróság 12. sorszámú ítéletével kötelezte az alperest a részítéletben megjelölt tőkeösszeg után 2006. június 6-tól 2007. április 18-áig járó 6 % kamat megfizetésére, továbbá a késedelmesen megfizetett 13,419.497 Ft-tal kapcsolatban 525.497 Ft összegű kamat megfizetésére, a felperes ezt meghaladó keresetét pedig elutasította.

Az ítélet indokolása szerint alaptalanul kérte a felperes a 6,799.453 Ft-ról kiállított számla alapján további 2,314.377 Ft-ban az alperes marasztalását. Az alperes azzal védekezett, hogy a felek megállapodása alapján a felperes a számla első tételeként megjelölt falikő vonatkozásában 450 Ft/to helyett csak 200 Ft/to egységárat számíthatott volna fel és a számla utolsó tételeként megjelölt 2/8-ad frakciójú dolomit vételárát 1100 Ft/to helyett csak 920 Ft/to egységár alapján határozhatta volna meg, a felperes pedig nem tudta sem tanúkkal, sem okiratokkal bizonyítani, hogy ezt meghaladó mértékű vételár érvényesítésére jogosult lett volna.

Az ítélet ellen a felperes élt fellebbezéssel, kérte az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatásával az alperes további 2,314.376 Ft és ennek kamataiban való marasztalását.

A másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet fellebbezett részét részben megváltoztatta, és kötelezte az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek további 2,308.890 Ft-ot, valamint ennek 2006. június 6-tól a kifizetés napjáig járó évi 6 %-os kamatát, egyebekben az elsőfokú ítéletet a per főtárgya tekintetében helybenhagyta.

A jogerős ítélet szerint a peres felek között nem volt vita atekintetben, hogy a szállítási szerződés tárgyát képező falikő árát "baráti, barátságos" árban határozták meg, csupán ennek összegét jelölték meg eltérően. A másodfokú bíróság szerint tévedett az elsőfokú bíróság, amikor az alperes egyoldalú árközlését fogadta el ítélezése alapjául és nem kísérelte meg a szerződéskötés körülményeire, a szerződés tartalmára és a felek ügyvezetőinek nyilatkozatára figyelemmel a falikő pontos számszerűsített egységárának a meghatározását. A baráti ár mindkét fél számára kedvező és előnyös árat jelent, ilyen árról pedig akkor beszélhetünk, ha a vevő kedvezőbb feltételekkel jut az áruhoz, mintha azt más eladótól piaci áron vásárolná, az eladó pedig legfeljebb a reálisan várható és számítható nyereség egy részéről mond csak le. A kirendelt szakértő véleménye szerint a 2005. évi önköltségi ár - melynek alkalmazása mellett a felperest veszteség érné - 224 Ft/to volt, nettó 415 Ft/to az az ár, amely mellett az

eladónál sem veszteség, sem nyereség nem keletkezik. A szakvélemény egyes megállapításait ugyan az alperes vitatta, de nem szolgáltatott a szakvélemény megdöntésére alkalmas adatokat. A másodfokú bíróság abból kiindulva, hogy a felperest a falikő értékesítésekor az ajándékozás szándéka nem vezette, azt állapította meg, hogy baráti árnak a legalacsonyabb piaci ár felelt meg, ez pedig a perbeli számlában érvényesített nettó 450 Ft/tonna ár volt. Erre figyelemmel marasztalta a leszállított falikő után további 2,308.890 Ft és járulékaiban az alperest. Alaptalannak minősítette viszont a felperes fellebbezését a 2/8-ad frakciójú dolomit tekintetében, mert nem bizonyította, hogy létrejött volna a peres felek között a megállapodás az egységár 2006. április 1-től való felemelésében.

Az alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és elsődlegesen az első fokú ítélet helybenhagyását, másodlagosan a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. Felülvizsgálati kérelmét az alábbiakkal indokolta:

A felperes nem tudta bizonyítani - ahogy arra az elsőfokú bíróság helyesen rámutatott -, hogy a falikő tekintetében 450 Ft/to lett volna a felek megállapodásának megfelelő vételár.

Az alperes 201 Ft/to, a szakértő pedig 224 Ft/to összegben határozta meg a számviteli törvény előírásain alapuló - a kő értékét nem tartalmazó - önköltségi árat. Ugyanakkor a szakértő szerint 415 Ft/to volt az az eladási ár, mely teljes egészében lefedte a ráfordításokat, de nyereséget nem tartalmazott, míg az átlagos eladási árat 545 Ft/to összegben határozta meg a szakértő. E megállapítások tévesek.

Az alperes a 2008. szeptember 23-ai észrevételeiben adatokat szolgáltatott arra vonatkozóan, hogy a szakértő megállapításai nem helytállóak. A teljes ráfordításokat tükröző 415 Ft/to ár a szakértő által megjelölt 224 Ft/to önköltségi árhoz képest képtelenség. Nem helytálló adat az 545 Ft/to eladási ár sem, a szakértő a bázisadatok között olyan kőfajtákat is figyelembe vett, melyek előállítása jelentős többletköltséget igényelt. "... a szakértő tévedése nyilvánvalóan azon alapul, hogy a felperes eredmény-kimutatásából kiindulva állapította meg cég szinten az adózás előtti eredmény százalékos arányát, mint nyereségtartalmat (23,8 %), és ezen összeget viszonyította a falikő 545 Ft/to összegben megállapított átlagos eladási árához, melyből visszaszámítva a feltételezett nyereségtartalomnak megfelelő összeget adódott a 415 Ft."

A szakértő az alperes észrevételeire érdemi választ nem adott, a másodfokú bíróság pedig az alperes kifejezett indítványa ellenére nem idézte meg a szakértőt a tárgyalásra.

A jogerős ítélet a szakértői vélemény kétséges, vitatható adatain alapul, a bíróság a szakvéleményt kirívóan okszerűtlenül mérlegelte.

A felperes a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

Bár a felülvizsgálati kérelem konkrét jogszabályhely megsértésére nem hivatkozott, annak tartalmából egyértelmű, hogy az alperes a másodfokú bíróság mérlegelését és a másodfokú bíróság eljárási szabálysértését sérelmezi.

A felülvizsgálati kérelem alaptalan, a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból nem minősül jogszabálysértőnek.

A szakértőnek a felperes vilonyai bányájából származó falikő 2005. évi önköltségi árát és 2005. évi átlagos piaci árát kellett meghatároznia. A szakértő az alperessel egyezően abból indult ki, hogy az önköltségi ár a kitermelt kő saját értékét mint anyagértéket nem tartalmazza, a fúrási és robbantási költségekből, a bányajáradékból, a bruttó munkabéreköltségből és a rakodási költségekből tevődik össze. A szakértő az alperes által megjelölt 201 Ft/to önköltségi árhoz képest azért állapította meg 224 Ft/to összegben az önköltségi árát, mert a rakodási költséget az alperesnél magasabb összegben határozta meg, mérlegelés alapján. A szakértői vélemény szerint 2005-ben a felperes részéről falikő értékesítésére közel 300 alkalommal került sor, és az erre vonatkozó számlák alapulvételével állapította meg a szakértő, hogy a felperes vilonyai bányájából származó falikövek átlagos értékesítési (piaci) ára tonnánként nettó 545 Ft volt. A ráfordításokat teljes egészében lefedő, de nyereséget még nem tartalmazó eladási árát 415 Ft-ban határozta meg a szakértő és ennek megállapításakor valóban figyelemmel volt a felperes mérlegadataira. A mérlegadatok alapján jutott arra a következtetésre, hogy a felperes árbevételének mintegy 24 %-át kitevő falikő értékesítés vonatkozásában is minden 1000 Ft-nyi árbevétel átlagosan 238 Ft-hoz közeli adózás előtti nyereséget tartalmazott.

Az alperes a szakértői véleményre tett észrevételeiben az önköltségi árát az általa korábban megjelölt 201 Ft/to összeggel szemben még alacsonyabb összegben - 175,50 Ft/to-ban - jelölte meg és nem értett egyet a szakértői véleménnyel a 2005. évi átlagos piaci ár meghatározásával kapcsolatban sem. Az alperesi észrevételekre a szakértő mindenre kiterjedően válaszolt. Részletesen indokolta azt az álláspontját, hogy - az alperes állításával szemben - miért nem téves szakértői véleménye és azt fenntartotta.

A felülvizsgálati kérelem sem vitatta, hogy a "baráti, barátságos" ár meghatározásához szükség volt annak meghatározására, hogy a perbeli időszakban mennyi volt a falikő önköltségi ára, mennyi volt a felperes által alkalmazott átlagos piaci ár és az az ár, amely mellett az eladó az értékesítéskor még viszonylagos nyereségre

tehet szert. E tények megállapítása szakkérdésnek minősült, így a szakértő kirendelésének a Pp. 177.§ (1) bekezdése alapján helye volt. A kirendelt szakértő a feltett kérdésekre határozott, egyértelmű és megfelelően megindokolt válaszokat adott, és az alperes észrevételei ismeretében sem változtatott álláspontján, a másodfokú bíróság pedig a kellően megindokolt szakértői véleményt ítélezése alapjául elfogadta.

A felülvizsgálati kérelem lényege abban foglalható össze, hogy az alperes nem ért egyet a szakértői vélemény megállapításaival, kétségesnek tartja annak helyességét. Ez az állítás azonban nem alapozza meg a felülvizsgálati kérelemnek helyt adó határozat meghozatalát. Amennyiben az alperesnek az észrevételeire adott szakértői válasz után is az volt az álláspontja, hogy a szakértői vélemény helyességéhez továbbra is nyomatékos kétség fér, mely nem oszlott el, vagy azzal ellenkező más szakvéleményt csatolt, úgy indítványoznia kellett volna a Pp. 182.§ (3) bekezdése alapján más szakértő kirendelését. Az alperes azonban kifejezetten úgy nyilatkozott a másodfokú eljárásban megtartott utolsó tárgyaláson, hogy szakértő kirendelésére nem tart igényt. Így nem sérelmezheti, hogy a felmerült szakkérdések tekintetében a másodfokú bíróság a kirendelt szakértő véleményének alapulvételével foglalt állást. A Legfelsőbb Bíróság a szakértői véleményen alapuló megállapításokat sem kirívóan okszerűtlennek, sem logikátlanak nem találta, álláspontja szerint a másodfokú bíróság a Pp. 206.§ (1) bekezdésében írtak megfelelő alkalmazásával állapította meg a releváns tényállást és abból okszerű következtetésekre jutott.

Nem követett el a másodfokú bíróság súlyos eljárási szabálysértést azzal sem, hogy az alperes indítványa ellenére a szakértőt nem idézte meg a tárgyalásra. Súlyos eljárási szabálysértést akkor követett volna el, ha nem teszi lehetővé az alperes részére, hogy a szakértői véleményre észrevételeket tegyen, és a szakértőt nem hívja fel az észrevételek megválaszolására. Ilyen eljárási szabálysértés nem történt, és mivel az alperes az észrevételeire rendkívül részletes írásbeli választ kapott a szakértőtől, nem volt szükség arra, hogy annak szóbeli megismétlése céljából a bíróság a szakértőt tárgyalásra megidézze.

Mindezekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a Pp. 275.§ (3) bekezdése alapján a rendelkező részben írtak szerint döntött. Az eredménytelen felülvizsgálati kérelmet benyújtó alperes maga köteles viselni saját felmerült perköltségét, és köteles megfizetni a felperes ügyvédi munkadíj formájában felmerült perköltségét is. A Legfelsőbb Bíróság a Pp. 270.§ (1) bekezdése, 78.§ (1) bekezdése és a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3.§ (5) és (6) bekezdése alapján döntött az ÁFA-val növelt ügyvédi munkadíj viseléséről.

Budapest, 2009. május 26.

*Salamonné Dr. Solymosi Ibolya s. k. a tanács elnöke,
Dr. Lőrincz Györgyné s. k. előadó-bíró,
Gyöngyösiné Dr. Gyügyei Klára s. k. bíró*

A kiadmány hiteléül:

*(Hajdu Mihályné)
bíróági írnok*